

نظری به همایش بین‌المللی صفی‌الدین ارموی

آریو رستمی*

همایش بین‌المللی صفی‌الدین ارموی، موسیقی‌دان و خوشنویس نامی سده هفتم هجری قمری / سیزدهم میلادی در روزهای ۲۶ و ۲۷ دی‌ماه در تهران و ۳۰ دی‌ماه در ارومیه برگزار شد.

این همایش که با حضور پژوهشگران و هنرمندانی از کشورهای سوریه، آذربایجان، تونس، تاجیکستان، آمریکا، ترکیه، فرانسه، لبنان و کشورمان برپا شد دربردارنده سی و دو سخنرانی، ده اجرای موسیقی و نمایشگاه‌های ویژه خوشنویسی و هنرهای وابسته به آن بود.

اگرچه در این همایش کوشش شده بود تا به آثار صفی‌الدین از منظر موسیقی و موسیقی‌شناسی نگریسته شود، ولی شمار اندکی از سخنرانان از دید نسخه‌شناسی و نسخه‌پردازی به تألیفات ارموی و یا سایر آثار تحت تأثیر آراء وی پرداخته بودند که مهمترین آنها، مقاله خانم باقراوا از جمهوری آذربایجان و آقای ایرج نعیمایی عالی بود. مقاله خانم صنوبر باقراوا («ادوار رساله‌ای ناشناخته در سده هجدهم»)، ضمن معرفی اطلاعات مبنائی نسخه خطی کتاب مانند: ویژگی تألیف، زمان، زبان، تعداد نسخ، سطح بررسی و تحقیق دورها و ربط آن با صفی‌الدین، به توصیف علمی نسخه خطی (منشأ موسیقی، دوازده مقام، هفت آواز، چهار شعبه از نگاه کیهان‌شناسی، ادوار ایقاعی،

* پژوهشگر متون موسیقی

سازهای موسیقی، سامانه موسیقایی و شیوه‌های انتقال و توضیحاتی درباره مقام، آواز، شعبه و ترکیبات و غیره) پرداخته و در باب ارتباط آنها با یافته‌های صفی‌الدین اختصاص یافته بود.

همچنین در مقاله آقای ایرج نعیمایی عالی که در روز سوم در ارومیه تحت عنوان «تأثیر صفی‌الدین بر تاریخ خوشنویسی از سده هفتم تا کنون» ارائه شد، محقق محترم ضمن تأکید بر جایگاه بی‌بدیل ارموی در هنر خوشنویسی براساس نسخه‌های موجود، درباره تربیت شاگردان بزرگ و حتی مشهورتر از وی در هنر خوشنویسی مانند یاقوت مستعصمی (متوفی ۶۹۸ ق / ۱۲۹۸ م) و شمس‌الدین احمد بن یحیی سهروردی (متوفی ۷۴۱ ق / ۱۳۴۰ م) و خلق آثار برجسته به دست آنان، درباره تأثیر شگرف هریک از ایشان بر هنر خوشنویسی در اعصار بعد سخن گفتند.

همچنین به مناسبت این همایش، کتاب‌های شرح ادوار از استاد عباس معارف، احوال و آثار صفی‌الدین موسیقی‌دان بزرگ قرن هفتم، صفی‌الدین از دیدگاه معاصر (مجموعه مقالاتی درباره زندگی و آراء صفی‌الدین ارموی)، چاپ عکسی رساله شرفیه، رساله در موسیقی قدیم و سه گفتار در فلسفه هنر و دو ویژه‌نامه فصلنامه خیال (از فرهنگستان هنر) چاپ و منتشر شد و در اختیار علاقه‌مندان قرار گرفت.